

Inaugurácia známky Jozefa Gregora Tajovského sa uskutoční za účasti jeho potomkov v Banskej Bystrici

Bratislava, 17. októbra 2024

Inaugurácia poštovej známky Osobnosti: Jozef Gregor Tajovský (1874 – 1940) sa uskutoční už tento piatok 18. októbra za účasti potomkov Jozefa Gregora Tajovského a Hany Gregorovej o 14:00 v spoločenskej sále Štátnej vedeckej knižnice v Banskej Bystrici na Lazovnej 9. Inaugurácia známky sa koná pri príležitosti 150. výročia narodenia Jozefa Gregora Tajovského a je súčasťou spomienkového podujatia „Život musí mať cveng“ na život významného slovenského prozaika a dramatika, ktoré organizuje Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici - Literárne a hudobné múzeum, Akadémia umení v Banskej Bystrici a Obec Tajov.

Poštovú známku „Osobnosti: Jozef Gregor Tajovský (1874-1940)“ s nominálnou hodnotou 3,20 € vydala Slovenská pošta 20. septembra 2024. Motívom poštovej známky je portrét slovenského prozaika, dramatika, básnika, redaktora, učiteľa, úradníka, politika Jozefa Gregora Tajovského. V pozadí je jeho rodný dom v Tajove. Poštová známka rozmerov 33,9 × 26,5 mm vrátane perforácie vyšla vo forme tlačového listu s 50 známkami. Známkou vytlačila technikou ofsetu spoločnosť Tiskárna Hradištko, s.r.o.

Súčasne s poštovou známkou bola vydaná obálka prvého dňa s pečiatkou FDC s dátumom 20. 9. 2024 a domicilom obce Tajov. Motívom prílače FDC je fiktívny obraz slovenskej dediny v údolí ako hlavného motívu inšpirácie spisovateľovej tvorby. Motívom FDC pečiatky sú iniciály JGT, kniha a ornament. FDC vytlačila digitálnou tlačou spoločnosť Tiskárna Hradištko, s.r.o. Autorkou výtvarného návrhu poštovej známky, FDC a FDC pečiatky je Han Donau (Dipl. Ing. Hana Križanová MA).

Slovenský spisovateľ, prekladateľ, učiteľ, bankový úradník, politik a redaktor Jozef Gregor Tajovský, vlastným menom Jozef Alojz Gregor, sa narodil 18. októbra 1874 v dedinke Tajov neďaleko Banskej Bystrice ako prvé z desiatich detí remeselného majstra, čizmára a istý čas aj tajovského richtára Alojza Gregora a Anny Gregorovej, rod. Greškovej. Detstvo strávil vo svojom rodnom dome, ktorým však nebol dom jeho rodičov, ale dom starých rodičov z matkinej strany Štefana Greška a Zuzany Greškovej, rod. Murgašovej. Základné vzdelanie získal u učiteľa Karola Bergera (učil aj ďalšieho slávneho tajovského rodáka Jozefa Murgaša) v Tajove a neskôr v Banskej Bystrici. V štúdiách pokračoval na učiteľskom ústave v Kláštore pod Znievom (1889 – 1893). Po jeho absolvovaní vyučoval na viacerých miestach (napríklad v rodisku Sama Chalupku v Hornej Lehote), no pre svoje

Kontakt

Mgr. Martin Guzi

hovorca, Slovenská pošta, a.s. **e:** guzi.martin@slposta.sk **w:** www.posta.sk

národné presvedčenie a spôsoby, ktorými vykonával pedagogickú činnosť, sa dostával často do konfliktov s uhorskými orgánmi a bol donútený opustiť školské prostredie.

V rokoch 1898 – 1900 študoval na Československej obchodnej akadémii v Prahe, kde sa aktívne zapájal do činnosti študentského spolku Detvan. Po svojom návrate z Prahy pracoval ako bankový úradník v Trnave (1900), Martine (1901 – 1904), rumunskom meste Nadlak (1904 – 1910) a v Prešove ako vedúci bankovej filiálky (1910 – 1912), odkiaľ sa vrátil naspäť do Martina (1912 – 1915). Ako vojak rakúsko-uhorskej armády narukoval koncom júla 1915 na východný front, kde však dobrovoľne padol do ruského zajatia, stal sa aktívnym účastníkom zahraničného odboja a od roku 1917 aj členom československých légii v Rusku. Koniec prvej svetovej vojny ho zastihol vo Vladivostoku, odkiaľ sa v roku 1919 cez Japonsko a USA vrátil naspäť na Slovensko a natrvalo sa usadil v Bratislave. V rokoch 1920 – 1925 pôsobil v službách československej armády ako prednosta legionárskej kancelárie a po odchode do výslužby sa naplno venoval literárnej činnosti. Ešte počas prvého pobytu v Martine sa zoznámil so svojou budúcou manželkou, spisovateľkou a bojovníčkou za práva žien Hanou Gregorovou, rod. Lilgovou. V roku 1907 sa vzali a v apríli 1916 sa im v Budapešti narodilo jediné dieťa – dcéra Dagmar Gregorová-Prášilová.

Jozef Gregor Tajovský zomrel 20. mája 1940 v Bratislave. Jeho telesné pozostatky boli prevezené do Banskej Bystrice, odkiaľ pokračoval pohrebný sprievod do rodnej obce Tajov, kde bol 25. mája 1940 pochovaný na miestnom cintoríne, symbolicky v hrobe svojich starých rodičov. Splnilo sa tak jeho pranie vrátiť sa domov a spočívať medzi svojimi blízkymi.

Literárna tvorba Jozefa Gregora Tajovského je žánrovo aj tematicky rozsiahla, prevažne sa však odohráva v dedinskom prostredí. Písal poéziu, krátku prózu, ale aj divadelné hry, pričom sa považuje za zakladateľa slovenskej realistickej drámy. Bol výborný pozorovateľ a svoje skúsenosti bez prikrášľovania prenášal do svojich diel, v ktorých nájdeme slovenský vidiek v jeho „čistej podobe“, teda taký, aký si ho Tajovský pamätal so svojho detstva a mladosti. Je to obraz nielen vtipný, ale naopak, všima si aj sociálne problémy ľudí (chudoba, opilstvo, domáce násilie, nevzdelanosť a pod.), ktoré kritizuje a odsudzuje. Medzi jeho najznámejšie diela patria Maco Mlieč, Apoliena, Mamka Pôstkova, Statky-zmätky a Ženský zákon.

Mgr. Peter FILÍN

Kontakt

Mgr. Martin Guzi

hovorca, Slovenská pošta, a.s. **e:** guzi.martin@slposta.sk **w:** www.posta.sk